

İnternet Programcılığı

(BTP203)

Yazar:
Yrd.Doç.Dr. Hayrettin Evirgen

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Adapazarı Meslek Yüksekokulu

Bu ders içeriğinin basım, yayım ve satış hakları
Sakarya Üniversitesi'ne aittir.

"Uzaktan Öğretim" tekniğine uygun olarak hazırlanan bu ders içeriğinin
bütün hakları saklıdır.

İlgili kuruluştan izin almadan ders içeriğinin tümü ya da
bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt
veya başka şekillerde çoğaltılamaz,
basılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright © 2005 by Sakarya University

All rights reserved
No part of this course content may be reproduced
or stored in a retrieval system, or transmitted
in any form or by any means mechanical, electronic,
photocopy, magnetic, tape or otherwise, without
permission in writing from the University.

Sürüm 1

Sakarya..... 2005

Web Kavramı ve HTML'e Giriş

Bu Haftanın Hedefi:

Bu haftaki dersimizde web kavramına giriş yapacağız. HTML'in tam olarak ne olduğunu, gelişimini ve sürümlerini öğrenecek, en çok bilinen HTML düzenleyicileri ve yardımcı programları tanımaya çalışacağız. HTML'e küçük bir giriş yaparak doküman ve tag yapısını açıklayarak dersimizi tamamlayacağız.

Bu Haftanın Materyalleri

Bu haftaki dersimizde kullanacağımız bir materyal bulunmamaktadır.

Kullanılan semboller

Animasyon

Soru

Veritabanı
Bağlantılı Soru

Simülasyon

Püf Noktası

Web Sayfası nedir?

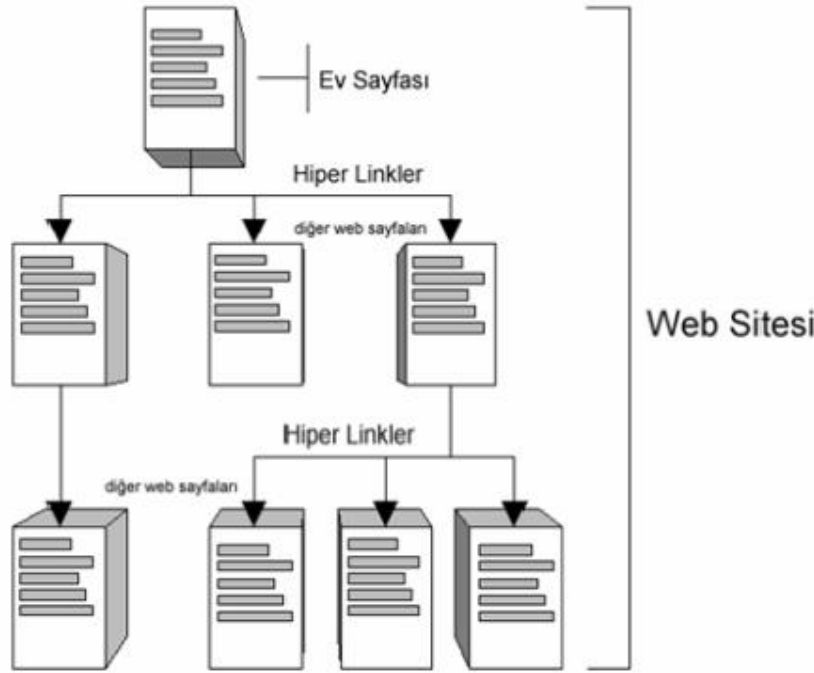
Web istemcisinin (Internet Explorer, Netscape, Mozilla, Opera, Lynx, .. gibi), bir web servisine bağlandıktan sonra tek seferde transfer ettiği kompozit tüm verilerden oluşan HTML sayfasıdır. Bu sayfadaki bilgiler kompozittir, çünkü hem grafik/resim bilgileri, hem normal text (metin), hem ses, hem başka merkezlere ve başka dokümanlara linkler olabilir. Web servisinin bağlandığımızda gelen ilk sayfası ise, "home page" (biraz garip kaçıyor ama bunu "ev sayfası" olarak Türkçeleştirmişler) olarak da adlandırılır.

Home page'ler (dilimizde ev sayfası ya da giriş sayfası olarak tanımlanmaktadır) için dosya adı genellikle "index.html", ya da "default.html" olmaktadır (uzantısı .htm de olabilir). Dosya uzantılarının HTML ya da HTM olması sizi şaşırtmasın, aslında teorik olarak aynıdır. Genel kültür bilgisi olarak da bu farkın oluşumunu şu şekilde açıklayabiliriz. İnternet'in doğuşu ve gelişimi hep X tabanlı işletim sistemlerinde (unix, linux gibi) olmuştur. Bildiğiniz gibi MSDOS'tan Windows 98'e kadar Microsoft 8+3'lük (dosya adı en fazla 8, uzantısı en fazla 3 karakter) dosya adları kullanmaktaydı. Unix işletim sistemi varolduğundan bu yana uzun dosya isimlerini desteklediğinden HTML diline ait dosya uzantıları "html" olarak verilmekteydi. Microsoft firması ise işletim sistemlerindeki 3 karakterlik dosya uzantı kullanma zorunluluğu nedeniyle ".htm" uzantısını kendine standart olarak kabul etti. Hikaye kısaca böyle. Yani her zamanki gibi "dünya standardı" değil "Microsoft'un kendine göre standardı" :)

Gelelim web sayfalarının yapılarına. Web sayfaları, yapılarına göre statik ve dinamik web sayfaları olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Statik web sayfaları sunucu tarafından dosyadan okunarak işlenmeden direk olarak istemciye gönderilir. Bildiğimiz htm ya da html uzantıya sahip sayfalar -özel durumlar hariç- statik sayfalardır. Peki nedir bu özel durumlar? Dosya uzantılarına göre dosyanın nasıl işleneceğine web sunucu tarafından karar verilmektedir. Eğer dinamik bir sayfa yapısı uzantısı sunucuda htm ya da html uzantı olarak tanımlanmışsa bizi yanıltabilir. Görüntüye aldanmamak gerekir. Bir başka deyişle, her sakallıya dede denmez :)

Dinamik web sayfaları ise sunucuda yorumlanarak çeşitli işlemlerden geçer ve ondan sonra istemciye gönderilir. Örnek olarak php, asp, aspx (asp.net/asp dot net), cgi (common gateway interface), cfm (cold fusion), pl (perl) gibi dosya uzantıları sayılabilir. Statik web sayfalarında özel bir durum olarak bahsettiğimiz dosya uzantısının html olup sayfanın dinamik olması durumunun tersi dinamik sayfalarda pek görülmez. Yani dosya uzantısı dinamik gibi görünüp aslında sayfaların statik olması - her ne kadar mümkün olsa da- pek rastlanan bir durum değildir.

Peki statik veya

dinamik sayfalar kullanmaya nasıl karar vereceğiz? Aradaki temel fark şu. Statik sayfalar tarayıcıya işlenmeden (doğrudan) gönderildiği için dinamik sayfalara göre daha hızlı çalışır ve sunucuyu daha az yorarlar. Ancak statik sayfalarda sunucu tarafı if-then (eğer-ise) yapısı veritabanı ilişkisi, sayfa içerisine sayfa gömme gibi özellikler olmadığı için bu istekleri sağlayabilen dinamik web sayfaları ortaya çıkmıştır. Nasıl bir yapı kullanmamız gerektiğine ihtiyacımıza göre karar vermek zorundayız. Gördüğümüz gibi mükemmel bir yapı yok. Birinin artısı diğerinin eksisi olduğu için tercih etmemiz gereken yapı, bizim ihtiyaçlarımıza en çok cevap verenidir. Bu derste önce HTML ile statik, daha sonra da ASP ile dinamik web sayfaları hazırlamayı öğreneceğiz. Şimdi basit web sayfası ve ilişki mantığına tekrar geri dönelim.

Aşağıdaki şekilde, bir web sitesi ve içindeki hiyerarşik hiperlink mimarisi görülmektedir. Burada, hiperlinkli her bir doküman, yukarıda tanımlı yaptığımız veri yapılarından herhangi birisi olabilmektedir.

HTML'in özellikleri ve gelişimi

HTML Nedir?

HTML (HyperText Markup Language / Hareketli-Metin İşaretleme Dili) basitçe, browserlarla görebileceğimiz, internet dokümanları oluşturmaya yarayan bir çeşit dildir. Dokümanın hypertext olması, bir dokümanın ya da bir parçasının, başka bir dokümanın içinden çağırılabilmesini ifade eder. Çağırılan, aynı doküman içinde bir kısım ya da ağ (network) üzerinde herhangi bir makineye yer alan başka bir doküman veya dokümanın bir kısmı olabilir. Örneğin okuduğunuz bu sayfa HTML dili kullanılarak hazırlandı. Siz de tarayıcınızı (Internet Explorer, Netscape Navigator,...) kullanarak bu sayfayı ekranınızda görüntülüyorsunuz. Tanımda geçen "İnternet dokümanı" ifadesinin yanı sıra

HTML ile oluşturduğunuz belgeleri sabit diskinize kaydedebilir ve İnternet bağlantınız olmasa bile bu belgeleri görüntüleyebilirsiniz.

HTML (əyc-ti-əm-el şeklinde okunur), programlama dilleri (pascal, basic,..) gibi bir programlama mantığı taşımadığından öğrenilmesi gayet kolay bir dildir. Programlama dilinden ziyade kabaca metinleri ya da verileri biçimlendirmek, düzenlemek için kullandığımız komutlar dizisi bile diyebiliriz HTML için. HTML bir mark-up (işaretleme) dilidir, yani tag denen (təg okunur) özel işaretlerle bir yazının tümünü ya da sadece bir kısmının görünümünü ve/veya işlevini değiştirmeye yarar (tag'in karşılığı olarak Türkçe'de belirteç, etiket , komut, takı gibi kelimeler kullanılmaktadır). Örneğin herhangi bir tag olmadan default yazı tipinde görünen bir yazı, HTML içinde önüne ve arkasına <I> ve </I> işaretleri gelince bu şekilde italik görülür. Sade HTML'de if-then-else gibi karşılaştırma yapısı veya for-do gibi döngü yapıları yoktur. Komutlar, bir yazıcının baskıyı kağıdın üst tarafından altına doğru basması ve tekrar yukarı dönememesi mantığı gibi işlenir.

Tüm bunların yanında gelişen browser teknolojileri sayesinde, HTML içine yazılar dışında resim, ses, video, Java, JavaScript, VBScript gibi dillerle yazılmış programlar, ya da diğer nesneler de gömülebilir. Bu sayede bir HTML dokümanı düzenlenmiş, mizanpajı yapılmış bir metin dosyası olmaktan çıkıp tam anlamıyla bir çokluortam (multimedia) ortamı olmaya da hizmet edebilir. Örneğin, browser'a özel olarak yazılan gerekli plug-in'ler (eklentiler) sistemde varsa, HTML ile çevrimiçi (online) bir gazete, bir sunu gösterisi (slide-show) ya da şirket içi yazılımların çalışabildiği bir platform oluşturabilirsiniz.

Netscape Navigator, Microsoft Internet Explorer, Mosaic, Lynx ve Opera gibi web istemcileri (tarayıcıları) HTML kodlarını yorumlayarak sonuçta web sayfalarının görünen biçimlerini oluştururlar. Doküman biçimleme (format) özellikleri düşünüldüğünde, HTML'i bir kelime işlemci gibi düşünmek de olası. Ancak bir farkla: HTML her bilgisayar ortamında, her türlü web tarayıcısı ile hep benzer sayfa biçimleri oluşturur ve sunar. HTML'in doküman formatlama (biçimleme) dışında sunduğu en önemli özelliklerden biri de dokümanlar içinde ve dokümanlar arası kurulabilecek bağlantılardır (link). Bu haliyle, dokümanlar arası gezinmek ve bilgiler arasında dolaşmak mümkün olur.

Web istemciniz ile bağlandığınız sayfanın kaynak kodunu (yani HTML halini) istemcinizin "View" menüsü altındaki Page Source (Microsoft IE için sadece "Source/Kaynak") ile görebilirsiniz. Yani, web istemcilerinizde gördüğünüz sevimli sayfalar aslında tamamen ASCII karakterlerden oluşan metin dosyalarıdır.

HTML'in sağladığı bazı önemli özellikler şunlardır:

- Web sayfalarındaki yazılara değişik formatlar verilebilir (koyu renk yazı, italik yazı, yazı ortalama, renk verme, değişik boyutlarda yazma gibi),
- Tablo, Liste, Adres Alanı, sabit genişlikli yazı alanı vb gibi özel biçimler oluşturulabilir,
- Web sayfalarında "frame" adı verilen ve birbirleri ile ilişkilendirilebilen alt-kısımlar oluşturulabilir.

- Değişik tipteki menü yapıları ile kullanıcının etkileşimli bir şekilde seçebileceği veri giriş sistemleri kullanılabilir,
- Ses, grafik, animasyon gibi uygulamaların web sayfalarından çalıştırılabilmesi için gerekli ortamlar sağlanabilir,
- Java, JavaScript, VB Script gibi programlama dilleri ile web içeriklerinin etkileşimli kullanımı için gerekli ortamları sağlar,
- Sunucu tarafında çalışan CGI programları ile web içeriklerinin etkileşimli kullanımını sağlar (şifre uygulamaları, sayaç uygulamaları vb gibi).

HTML Düzenleyicileri ve Yardımcı Programlar

HTML Sürümleri

HTML, ana hatları SGML (Standard Generalized Markup Language) ile belirlenmiş bir doküman formatlama dilidir. Her yararlı ve iyi şeyin gelişmekte olduğu gibi, HTML dili de gelişmeye uğramış ve zaman içinde değişik versiyonları çıkmıştır. Sürekli güncellenen HTML standartları ile birlikte ortaya çıkan her yeni sürüm, mevcut ihtiyaçlara ve teknolojinin gelişimine göre farklı yeni özellikler getirmektedir.

HTML standartları hakkında çok daha ayrıntılı bilgiyi <http://www.w3c.org> (WWW Consortium) adresinden alabilirsiniz. Şimdi kısaca HTML sürümlerine bir göz atalım:

HTML 1.0: Bu versiyon (sürüm), daha sonra geliştirilen versiyonlarla karşılaştırılınca, çok kısıtlı yeteneklere sahip olduğu anlaşılır. Bu nedenle HTML 1.0 ile yaratılan dokümanlar da oldukça basittir. HTML 1.0 dokümanlarının temel özellikleri şöyle özetlenebilir: Çok seviyeli başlıklar, paragraflar, hipermetin referansları, maddelenmiş listeler için özel formatlama.

HTML 2.0: Bu versiyon, 1994 yılından önce Web dokümanlarında kullanılan eklentiler ve özellikler temel alınarak hazırlanmıştır. Bu versiyonun beraberinde getirdiği temel yenilikler ise, satır içi görüntüler ve doldurulabilen formlardır.

HTML 3.2: 1997 yılında kabul edilmiş bu versiyonun sağladığı yeni özellikler şu temel başlıklar altında incelenebilir: Sayfa görünümü üzerinde ileri derecede kontrol, manşetler, görüntülerdeki popüler noktaların istemci tarafında işlenmesi, özelleştirilmiş listeler, istemci çekme/sunucu itme özellikli dinamik dokümanlar, matematik dokümanlar, stil yaprakları (CSS), form içi tablolar, .. vb.

HTML 4.0: Şu an geçerli en son HTML standardıdır. Önceki sürümlerde kabul edilmiş ancak kullanılmayan komutlar bu sürümde iptal edilmiş ya da bazı işler için kullanılacak komut yapıları değiştirilmiş; bunun yanında yazılara direction (yön) atayabilme gibi farklı özellikler eklenmiştir.

HTML Düzenleyicileri

Dünyada İnternet'in yoğun ilgi görmeye başlamasının başlıca sebebi sayılabilecek World Wide Web, ortaya büyük pazarlar, büyük sorunlar ve çözümleri de katmıştır. Bu olgular, sadece bu servisi

kullanan insanlar için değil, bu servisi veren ve geliştiren kişiler için de vardır. En büyük sorunlar da geliştirme aşamasında, hem kullanıcı hem de geliştirici konumunda olmak zorunda kalan programcı, site tasarımcısı ve HTML yazarlarının karşısına çıkmıştır. Çoğu zaman programcılar ayrı bir grup olsa da, tasarımcılar ve HTML yazarları çoğu kez aynı kişi, ya da belli zamanlarda bu işleri dönüşümlü yapan kişiler olmaktadır.

Bu gereksinimler için vi, notepad gibi metin editörlerinin yetersiz kaldığı, kelime işleme programlarının da tam bir 'overkill' (sorunun üstesinden gelmenin çok üstünde, çoğu zaman da gereksiz, kuvvet harcanması) olduğu görülmüştür. Bu iş için özelleşmiş düzenleyicilerin gerekmesi üzerine piyasaya birçok HTML düzenleyicisi (editör) çıkmıştır ve uzun zamandan beri sayfa tasarımcılarının en büyük yardımcıları olmuşlardır.

Bir düzenleyici hangi özellikleri desteklemelidir?

Her düzenleyici aşağıdaki özellikleri şu ya da bu şekillerde desteklemelidir, ancak bunun yöntemi düzenleyiciye kalmıştır. Bazıları işlerin bir kısmı için harici programlara gereksinim duyabilir, bazıları çok görsel olan bir arabirim sunmayabilir. Bazen uzun süre liderliği elinden bırakmayan bir program bir anda sollanıp geçilebilir, bazen de eski sürümleri pek beğenilmeyen bir programın bir anda yıldızı parlayabilir. Yine de en temel kural, HTML yazarlarının çeşitli programları denemesi ve kendini en rahat hissettiğiyle devam etmesidir.

Bir HTML düzenleyicisi seçilirken, öncelikle kullanıcının sitenizden neler beklediği akıldan çıkartılmazsa, uygun bir düzenleyici de buna uygun olarak belirecektir. Bu noktada vurgulanması gereken bir madde, genel olarak (Dreamweaver gibi nadir programlar hariç), kullanımı kolay programların, HTML koduna müdahale etmediğiniz sürece size hiçbir şey hissettirmeden birçok gereksiz HTML kodu eklemesi, ama iş sayfaların istemci tarafına gönderilmesine gelince, sayfaların uzun sürelerde yüklenmesi, yanlış görüntülenmesi, hatta en kötüsü bazı sayfaların tarayıcıyı kilitlemesidir.

İyi bir düzenleyici programda aranması gereken başlıca özellikler şunlardır:

Kolay kullanım:

Özellikle görsel olmayan düzenleyiciler için, yazılmaya başlanan etiketlerin otomatik tamamlanması, blokların kolay manipüle edilmesi, otomatik girintileme (indentation), ... v.b. özellikler yazarın programla boğuşmaktan çok iş yapabilmesini sağlar.

Site yönetimi ve dosyaların sunucuya kolayca aktarılması:

Dosyaların birbirlerine verdikleri çapraz bağların yönetimi zor bir konudur. Seçtiğiniz düzenleyici site haritasını otomatik oluşturma, siteyi bir seferde sunucuya aktarma, dosya ve dizin isimlerini sunucu ile geliştirme ortamı arasında taşıırken otomatik değiştirme (ör. bütün C:\Site\ referanslarını /home/www/htdocs/'a çevirme) ve bağlantıların doğrulamasını sağlamalıdır. Genel olarak site yönetimi, tümleşik FTP istemcileriyle desteklenmelidir.

HTML dışında da farklı dosya tiplerini tanıyabilme:

Varsa, sitenizde kullanılan teknolojilere ve programlama dillerine uyumu açısından bu madde önemlidir. Örneğin, PHP ya da ASP kullanan bir sitede basit bir HTML düzenleyicisi yetmeyecektir. Genel bir metin dosyası düzenleyicisi olarak kullanılmak istenen programlar için şart bir özelliktir.

Renkli kodlama:

Özellikle, HTML dışında dosyalarla da çalışıyorsanız, etiketler, parametreler ve metin arasındaki ayrım kolayca görülebilmelidir. Örneğin bazı programlarda yorum satırları, göze çarpmaması amacıyla silik, metinse koyu harflerle, etiketler, fonksiyon isimleri pastel renklerle, parametreleriye saf renklerle görüntülenmektedir. Bu, yazarın istediği bir bölümü kolayca bulabilmesini ve dikkatini odaklayabilmesini sağlar.

" İyi bir dokümantasyon:

Seçtiğiniz programa yeniyseniz, özelliklerini ve hangi durumlarda nasıl davranacağını, hangi ayarlara izin verildiği, belli işlerin en kolay nasıl çözümleneceğini dokümantasyonlarında kolayca bulabilmelisiniz. Herşeyden öte, HTML (varsa diğer dillerin) referans elkitabçıkları da programın dokümantasyonuna gömülü gelmelidir. Bu şekilde, programı hiç terketmeden istediğiniz özelliğin yazım stilini kolayca öğrenebilir ya da hatırlayabilirsiniz.

" Şablonlama ve proje desteği:

Sitedeki birden çok sayfa aynı görünümü kullanacaksa (ki kullanmalıdır), aynı kodları tekrar tekrar yazmak yerine, aynı projedeki sayfalar için 1-2 ana şablonu kullanmak size çok vakit kazandıracaktır.

" Özelleştirilebilme:

Örneğin programın kullandığı kısayol tuşları sizin el alışkanlıklarınıza uymuyorsa, bunları değiştirerek sayfaları daha hızlı hazırlayabilirsiniz. Genel olarak özelleştirilebilmesi gereken ayarlar: dil seçenekleri, kısayol tuşları, otomatik üretilen (tablo, frame, katman vb) blokların istediğiniz stilde yazılabilmesi.

" CSS desteği:

CSS, günümüzde gittikçe kullanımı artan bir teknolojidir. Temel olarak HTML ile yan yana kullanılır. CSS, içerikle sunumu birbirinden ayırmaktadır ve webmaster'ların birçok baş ağrısı sebeplerini ortadan kaldırmaktadır. Bütün sitedeki sayfa sonlarındaki isim alanlarını Times New Roman 12 puntodan, Arial small'a çevirmek normal olarak bir ara/yerdeğiştir (ör. XReplace vb) programıyla yapılabilir, ancak bu bile gerektiğinden fazla emek sarfetmek olur. Sayfalarınızı CSS desteği veren bir düzenleyiciyle yazdığınızda, programın site yönetimi özelliği de varsa, bu iş 5-10 saniyelik bir zamana indirgenebilir.

Peki tüm bunlara bakarak hangisini seçmeliyiz? Kural çok basit: Kendinizi en rahat hissettiğiniz programı!

Piyasadaki bazı düzenleyicilerin incelemeleri:**Microsoft Frontpage**

Microsoft firmasının, yine kendi ürünü olan Word'e benzerliğiyle dikkat çeken, bu nedenle de birçok kullanıcıya kullanımı kolay gelen düzenleyicisidir.

Artıları: Frontpage en başta kullanması ve öğrenmesi kolay bir düzenleyicidir. Ayrıca, Microsoft'un IIS Web sunucusuyla tümleşmesi çok iyidir ve sayfaların sunucuya yüklenmesi çok kolaydır. Frontpage, görsel arabirimi (tam olmasa da WYSIWYG denebilir) sayesinde hiçbir HTML kodu yazmadan Web siteleri oluşturabilmeyi sağlar. Word, Excel, Access dosyalarını açıp HTML olarak kaydedebilmesi, Microsoft ürünlerini sıkça kullanan kişiler için vazgeçilmez bir özellik olabilir. Frontpage, birçok şablonla (her ne kadar ciddi tasarımcıları güldürse de) birlikte gelmektedir ve bu şablonların içi sihirbazlar yardımıyla kolayca doldurulabilmektedir. Hedef kitlesi ciddi tasarımcılar yerine sayfalarını hızlıca hazırlamak isteyen, son kullanıcılarıdır. Önceki sürümlerde olan FrontPage Web sunucusu artık tarih olmuş durumda. Çok başarılı olmasa da olsa site yönetimi desteği de vardır. FrontPage, CSS ve DHTML desteği, birçok hazır temayla birlikte gelmektedir.

Eksileri: Frontpage, önceden sizin düzenlemiş olabileceğiniz kodları, gözünün yaşına bakmadan tekrardan düzenlemekte çok ısrarcıdır. Bu nedenle sayfa kodlarına elle müdahale etseniz bile, bir sonraki açışınızda bu ince ayarların silinme olasılığı yüksektir. Ayrıca, sitelerin yerel diskte geliştirilmesi sırasında dosyaların başına file:///... gibi önekler eklemekte ve bu nedenle, sunucuya aktarılan dosyalarda bağlantılar da bozuk çıkmaktadır. Frontpage'in özelleştirme seçenekleri de diğer programlara göre çok zayıf kalmaktadır. Her ne kadar yeni sürümüyle birlikte, koda eklediği kendine has yorumlar azalsa da, hala varlıklarını sürdürüyorlar. HTML dışında çok az dosya tipi tanımaktadır (Perl, PHP, vb yoktur). Programın gelişmiş özellikler bekleyen tasarımcılara hitap etmediği de çok açık.

Allaire Homesite

Çok popüler bir HTML kod düzenleyicisi.

Artıları: Piyasadaki en gelişmiş özelleştirebilme seçenekleri. Bir kod düzenleyicisi (WYSIWYG arabirimi yoktur) olsa da, sistemde IE4+ yüklüyse, sınırlı miktarda görsel tasarıma izin vermektedir. Bütünleşik FTP istemcisi, şablonlama desteği, siteleri projeler altında gruplandırma sistemi, yazım kontrolü (syntax checking), çok iyi bul/değiştir ve RegExp desteği, bağlantı doğrulama, Perl, PHP, ASP, VBScript, Java, JavaScript, CSS, SMIL, ColdFusion, vb dilleri otomatik tanıma, renkli kodlama (color coding), Dreamweaver'la bütünleşme, kod parçacıkları (code snippets) tanımlayabilme, istenen şekilde kodu girintileyebilme, çok iyi bir dokümantasyon, HTMLTidy ve TopStyle programının (bkz. Yardımcı programlar) Homesite'la tümleşik çalışan bir sürümüyle gelmesi. Son olarak da, üretilen kod istenirse Internet Explorer, istenirse Netscape Navigator, ya W3C standartları (HTML 3.2, 4.0), Opera vb gibi programlar için uyumluluk testinden geçirilebilir.

Eksileri: WYSIWYG düzenleyiciler arayan kişiler için tam anlamıyla uygun olmaması, Windows 9x'de bellek kaçırması (memory leaking) ve maalesef sadece Windows'da çalışması.

Macromedia Dreamweaver

Homesite'in HTML kodu alanındaki liderliğini, WYSIWYG düzenleyiciler alanında paylaşan program.

Artıları: Dreamweaver'ın ilk göze çarpan özelliği, görsel düzenleyiciler arasında en iyi tablolama desteğini sunmasıdır. Ancak, biraz daha derinlemesine gidilince, WYSIWYG kavramını en iyi veren düzenleyici olması, HTML koduna fazla müdahale etmemesi, blokların kolayca seçilebilmesi, seçilen etiketlerin hemen tüm özelliklerinin kolayca ayarlanabilmesi, tümleşik FTP istemcisi ve site yönetimi, eşleşmeyen etiketlerin otomatik olarak yazara belirtilmesi, çok iyi DHTML ve Frame desteği, Internet üzerinden de yüklenebilen eklentilerle genişletilebilmesi, tabloları katmanlara (layer), katmanları tablolara çevirebilmesi, rehber resim desteği, Homesite'la bütünleşebilme, şablonlama desteği ve Word'den HTML olarak kaydedilen dosyaları temizleyebilmesi gibi özellikler de göze çarpmaktadır. Dreamweaver, tabloların görsel düzenlenmesinde, piyasadaki en iyi programdır denebilir. Ayrıca tamamen kendisine has iki özelliği, düzenleme penceresinin farklı çözünürlükler için ayarlanabilmesi ve blokların kolay seçimi için etiketler hiyerarşik bir biçimde düzenleme penceresinin altında yer alırlar.

Eksileri: Homesite kadar iyi bir doğrudan HTML kodu yazımı olmaması ve maalesef sadece Windows ve MacOS'da çalışması.

HotDog Pro

Birkaç yıl kadar öncesine kadar görsel olmayan düzenleyiciler piyasasında Homesite'la başabaş giden bu program, yeni sürümlerinin sık sık göçmesi, firmanın yanlış taktikler izlemesi gibi nedenlerle popülerliğini yitirmiştir.

Artılar: Birçok özelleştirebilme seçeneği, tablo ve frame'lerin yaratılmasında kullanılabilen sihirbazlar, tümleştirilebilen tarayıcı desteği, site yönetimi, ftp istemcisi, renkli kodlama.

Eksiler: Sık sık göçmesi, zayıf dokümantasyon ve çalışmayı engelleyici ses efektleri (kurulum sırasında iptal ettirebilirsiniz).

Symantec Visual Page

Birçok başarılı programa imza atan Symantec firmasının büyük ümitler vadeden, ancak geliştirilmesinin durdurulmasıyla popülerliğini kaybeden ürünü.

Artıları: İyi bir tablo desteği, StyleSheet'lerin kolayca tanımlanabilmesi ve kullanılması, WYSIWYG kavramına yakınlığı, katman ve çok iyi frame destekleri, tümleşik FTP istemcisi ve site yönetimi, HTML standartlarına çok yakın kod üretmesi.

Eksileri: Geliştirilmesinin durdurulması (aslında başka bir firmaya devredildi, ancak geleceği belirsiz), yakın bir zaman içinde çıkacak teknolojileri desteklemeyecek olması ve çok zayıf özelleştirme seçenekleri.

Emacs

Unix dünyasının efsane ismi ve GNU'nun kurucusu Richard Stallman tarafından geliştirilen bir düzenleyicidir. Aslında Emacs için basit bir düzenleyici demek çok yetersiz kalır, çünkü HTML'den öte, bir uygulama geliştirme platformu ya da e-posta, haber okuyucusu, tarayıcı gibi de kullanılabilir. LISP diline dayandığı için, uygun eklentiler kurulduğu/yazıldığı takdirde hemen herşeyi yapabilir.

Artıları: Kabaca, Unix dünyasının Hometown'ı ve daha fazlası denebilir. Renkli kodlama, tümleşik FTP istemcisi, sınırsız özelleştirme olanakları, çok gelişmiş arama/değiştirme ve RegExp desteği, kendi içinde e-posta ve haber öbekleri okuma seçeneği, tablo, frame, CSS destekleyen bir tarayıcı, sadece Emacs'de olan otomatik CVS desteği, varolan hemen her tür metin dosya tipini tanıyabilme, kendi içinden programları derleme/bağlama, şablonlama desteği ve sınırsız diğer özellikler. Emacs'in Windows sürümü de vardır.

Eksileri: Vim'e göre büyük(!) dağıtım boyu (20 mb kadar) ve ilk çalışmasının biraz daha yavaş olması.

Not: Unix dünyasında uzun zamandır süregelen bir Emacs/Vi (son yıllarda Vi'dan çok Vim) tartışması vardır ve kesin galip belli değildir.

Vim

Biraz olsun Unix kullanmak zorunda kalan herkesin bildiği Vi, Unix dünyasının en vazgeçilmez editörüdür. Vim (Vi Improved) ise, Vi'nin genişletilmiş bir türevidir. Emacs kadar büyük bir program kullanmak istemiyorsanız, Vim ideal bir seçimdir. Ayrıca, Vi/Vim gelişmiş Kurallı İfadeler (RegExp's) desteğiyle karakter bulma/değiştirme işlemleri için bu işi için özelleşmiş birçok programdan bile hızlı çalışmaktadır.

Artıları: Vi kullanmaya alışmış ve vazgeçemeyen kişiler için ortamın hiç değişmemesi. Vim, HTML'den başka farklı programlama, işaretleme dillerini de otomatik tanımlayabilen, etiket yazımını kolaylaştıran, renkli kodlama yapabilen ve Vi'a göre kullanımı çok daha kolay bir düzenleyicidir. Hometown gibi, davranışların hemen hepsi özelleştirilebilmektedir (görsel olmasa da), hatta bu ayarlar dosya bazında bile yapılabilir. Vim paketinin içinden, X ortamında kullanılabilen gvim programı da çıkmaktadır. Vim'in Windows sürümü de vardır. Not: vi/vim, alışkanlık yapmaktadır ve kullanmasını bilen ellerde dosyalar yazma hızından bile hızlı düzenlenebilir.

Eksileri: 'Yazı yazmaya başlamak için Insert moduna girmek' gibi birçok kullanıcıya çok farklı gelen çalışma mantığı. Görsel programlarda olduğu gibi pencere sisteminden ayarlamalar yapılamamaktadır. Site yönetimi ve şablonlama desteği yoktur. Ayrıca Vim, Pico kullanmaya alışan amatör kullanıcılara hitap etmemektedir.

Notepad

Unix dünyası için Vi neyse, Windows dünyası için de Notepad odur (Notepad çok daha ilkel kalsa da). Küçük ve basit sayfalar için her zaman kullanılabilir, hızlı bir programdır.

Artıları: Hızlı ve basit olması.

Eksileri: Geriye kalan her özellik :)

Microsoft Word

Word, aslında bir kelime işlemci programı olmasına rağmen, yazılan sayfaları HTML formatında kaydetmek mümkündür. Özellikle son sürümlerinde Word'deki sayfa düzenine yakın bir çıktı elde edilebilmektedir.

Artıları: Ofis yazışmaları vb işler için zaten Word kullanan kişiler için bir öğrenme süreci gerektirmemektedir.

Eksileri: Öncelikle Word bir HTML düzenleyicisi değildir. Bu nedenle birçok fonksiyondan mahrumdur. Örneğin FTP istemcisi, site yönetimi, üretilen HTML kodunun özelleştirilebilmesi, CSS ve diğer dosya tiplerini tanıma gibi seçenekleri yoktur. Ayrıca, Word'ün HTML çıktısı gerçekten çok kirlidir (Dreamweaver ve Homesite'da Word'ün eklediği gereksiz etiketleri temizlemek için özel menüler mevcuttur), sayfa içinde birçok gereksiz benzeri etiketler bulunur. Office 97 içerisinde gelen Word ile çevrilerek oluşturulmuş HTML dosyaları nispeten temiz bir yapıda olmasına rağmen daha yeni office sürümlerinde (Office 2000, XP) kod kirliliği tahammül edilemez noktaya gelmiştir.

Not: Dokümantasyon, renkli kodlama gibi özellikler Word'e uygulanamamaktadır.

Netscape Composer

Netscape Gold ve Communicator paketlerinin içinden çıkan bir düzenleyicidir. Genel olarak, sayfalar WYSIWYG modunda düzenlenir, ancak istenirse ekstra HTML kodu da sayfaya eklenebilir.

Artıları: Sayfaları tek tuşa basarak bir Web sunucusuna aktarabilirsiniz (Diğer birçok programda olmayan bir HTTP PUT desteği). Genel görünümü bir kelime işlemci programına benzer ve simgeler epey tahmin edilebilir. Yazım kontrolü desteği İngilizce bir sözlükle beraber gelir, ancak kelimeleri öğrenme özelliği de vardır.

Eksileri: Site yönetimi, dokümantasyon, özelleştirebilme seçenekleri yoktur. Ayrıca, tablo desteği gerçekten zayıf ve kullanması da ayrıca zordur. Kendi içinde frame'leri de gösteremez. Ayrıca HTML dışında hiçbir dosya formatını da tanıyamaz.

Diğerleri

Piyasada şu ya da bu şekilde HTML çıktısı üretebilen birçok program mevcuttur. Ancak bunların bir kısmı sayfa yerleşim programı (Pagemaker, QuarkExpress, Publisher vb), bir kısmı kelime işlemci (Word, WordPerfect vb), ya da uygulama geliştirme ortamı (Microsoft VisualStudio), bir kısmı da Internet paketlerinden çıkan hafif ürünlerdir (Frontpage Express, Netscape Composer). Ancak bu programların birçoğu, ciddi web sitelerinin tasarlanması için kesinlikle uygun değildir.

Bazı yardımcı programlar

HTML düzenleyicileri dışında webmaster'ların, site tasarımcılarının ve yazarların başka yardımcıları da vardır. Bu programların her biri farklı alanlarda özelleştirilmiş ve HTML düzenleyicilerinin yerlerine geçmezler.

Aşağıdaki programlar, tanıtımlarını yapmaktan öte, bu tip programların gerekliliğini vurgulamak içindir.

Linkbot

Site içindeki bağlantıların doğruluğunu kontrol eden ve sitenin genel bir haritasını çıkaran bir bağlantı doğrulama programıdır. Her webmaster'ın Linkbot olmasa da, bu tip bir program kullanması sitenin sağlıklı çalışması için gereklidir. Linkbot, verilen bir siteyi (yerel diskte durması gerekmez) inceleyerek sitede verilen bütün bağlantıları ve hedef dosyanın ister o sunucuda, isterse dışarıdaki sunucularda olup olmadığını kontrol edebilir. Sonuçlar web sayfası şeklinde bir rapora da aktarılabilir.

Bradbury TopStyle

Internet >> <http://www.bradbury.com/>

StyleSheet teknolojisi, webmaster'lara sağladığı avantaj nedeniyle gittikçe yıldızı parlayan bir teknolojidir ve temel olarak HTML'den de iyi tasarlanmıştır. Ancak, hem web tarayıcılarının CSS'i tam anlamıyla desteklememesi nedeniyle uyumsuzluklar çıkmaktadır, hem de HTML kadar eski olmaması nedeniyle yazarların CSS yazımını unutması gibi problemler vardır. TopStyle'in iki sürümü mevcuttur: Homesite'la da gelen Lite (hafifletilmiş) sürüm ve Pro (profesyonel) sürüm. Lite sürümle bile, CSS yazarları, sayfalarını saf CSS1, CSS2 standartlarına göre yazabilir, ya da IE 4+, Netscape Navigator 6+, Opera 4+ gibi tarayıcılar için özelleştirebilirler. TopStyle, kendi içindeki CSS göstericisiyle, hazırlanan sınıflar (class) için bir önizleme (preview) penceresi de sunmaktadır.

XReplace

Internet >> <http://www.vestris.com/>

Çoğu zaman webmaster'ların karşılaştığı problemlerden biri, site içinde belli kelime ya da blokların yeni bir kelimeyle ya da blokla değiştirilmesidir. XReplace, standart "aranacak kelime -

yerdeğiştirilecek kelime" ikilileri dışında RegExp'lere ve birden fazla satıra yayılabilen "aranacak blok - yerdeğiştirilecek blok" ikililerine de destek vermektedir. Ayrıca bu ikililer, diske kaydedilebilmekte, tekrar kullanılabilir. Ayrıca, sadece kendine has bir özellik olan Source Interlining'i de desteklemektedir. Bu teknikle, örneğin aranan kelime iki gruba bölünmekte, hedef kelime bu grupların arasına eklenebilmekte, ya da kaynak grupların arasında ne olursa olsun, yer değiştirilecek kelime buraya konulabilmektedir.

Bobby

Maalesef çok ihmal edilen bir konu, engelli kişilerin siteyi kullanabilmeleri problemidir. Birçok site tasarımcısı, sayfalarını kendi ekranı, çözünürlüğü, tarayıcı, renk seçimi vb gibi tercihleri çerçevesinde hazırlamaktadır. Halbuki, renk körü olan, okuma ya da veri girişi zorluğu çeken kişiler de İnternet'i kullanabilmelidir. Bobby, bu sorunu çözmek için bir sitenin, W3C'nin geliştirdiği Erişilebilirlik Rehberi (Accessibility Guideline)'ne uyumluluğunu test eder. Ancak, bu rehber tam tanımlı bir kurallar dizisinden çok bir prensipler dizisi olduğu için Bobby'nin çıktısı daha çok hatırlatmalar şeklinde olmaktadır. Yine de Bobby kendi alanında şu andaki tek programdır.

HTMLTidy

İnternet >> <http://www.w3.org/People/Raggett/tidy/>

Web standartlarını belirleyen W3C personelinden Andy Raggett tarafından yazılmış bir programdır ve HTML kodunun istenen şekilde girintilenmesi (indentation) için kullanılır. Ayrıca HTML kodunu XHTML (XML uyumlu HTML) çevirebilmesi, özel karakterleri HTML karşılıklarıyla yer değiştirebilmesi (ör. " karakterini " & karakterini & gibi) ve Word2000'in ürettiği HTML kodlarını temizleyebilme gibi özellikleri de vardır.

WebTrends Log Analyzer

WebTrends, sunucunun kendisinden istenen sayfaları tuttuğu kayıt dosyalarını inceleyerek, en çok ziyaret edilen sayfaları, en çok ziyaret eden istemci adreslerini, sunucunu en yoğun zaman dilimlerini vb istatistikleri çıkarabilir. Doğrudan bir HTML yazarının ya da site tasarımcısının işine yaramıyor görünse de, sitelerin en çok ve en az ziyaret edilen servisleri, sayfaları sitenin ne kadar iyi veya kötü tasarlandığı hakkında ipuçları verecektir.

" W3C HTML doğrulama sitesi:

İnternet >> <http://validator.w3c.org/>

HTML, CSS, XML vb başta olmak üzere WWW'nin standartlarını belirleyen kurum olan W3C (World Wide Web Consortium)'nin sayfaların HTML uyumluluğunu (sadece HTML 2.0, 3.2 veya 4.0) test eden bir servistir. Bu servis, belirttiğiniz adresteki bütün etiketleri tarar, dokümanın bir yapısını çıkarmaya çalışır, hata ve uyarıları ekrana basar ve gerekli düzeltmeleri önerir. Bu işi yapan birçok

program olsa da (örneğin CSE HTML Validator gibi gayet gelişmiş bir program, ya da Homesite'in kendi içindeki doğrulayıcı gibi), standartlara uyumluluk konusunda son söz W3C'ye aittir.

Sonuç:

Site tasarımı, çoklu disiplin isteyen bir konudur. Sadece görsel tasarım, güzel görünen efektler eklemek, beğendiğiniz programın en son sürümünün yapabildiği herşeyi site içine gömmek, site tasarımı yapmaktan çok bir sunum yapmaya benzer. Hepimizin bildiği gibi, sunumlar sonunda beğenilse de, iş sunulan olguyu kullanmaya gelince, memnuniyetsizlikler de başlar. Unutulmaması gereken ilk nokta, teknoloji tanıtımı amaçlı sayfalar dışında, bütün sitelerin ilk hedefi kullanılmak olmalıdır.

Unutmayın, siz kullandığınız programa adapte olmamalısınız, program öncelikle sizin isteklerinizi karşılamalıdır.

Terminoloji ve notlar

1. Color Coding: Renkli kodlama

Düzenleyicinin tanıdığı dosya tipinin etiketlerini, ifadelerini tanıyarak, farklı renklerde göstermesidir. Bu şekilde blokların birbirlerinden kolayca ayırdedilebilir.

2. XML: eXtensible Markup Language

Site geliştiricilerin kendi özel etiketlerini tanımlayabilmesi ve StyleSheet teknolojisiyle beraber içerikle sunumu tamamen birbirinden ayırabilmeye yarar. Bu tanımlanan etiketlerle, sitenin görünümü içeriğe hiç dokunmadan merkezi bir yerden değiştirilebilir, istemci tarafında bilginin işletmesi (manipulation) daha kolay olmaktadır.

3. WYSIWYG: What You See Is What You Get - Ne görürsen onu alırsın

Genel olarak, düzenleyicinin HTML kodlarını yazım sırasında bir tarayıcının göstereceği şekilde göstermesi anlamında kullanılır. Bu tip programlar özellikle yeni başlayanlar ve hızlı prototipleme için idealdir.

4. WYSIWYN: What You See Is What You Need - Neye gereksinimin varsa onu alırsın.

Allaire firmasının Homesite ürünüyle birlikte ortaya attığı bir kavramdır. Allaire, bu terimi Homesite'in çok gelişmiş özelleştirilebilir seçenekleri ve diğer programlarla tümleşikliği nedeniyle kullanmıştır.

5. RegExp: Regular Expression, kısaca RegExp - Kurallı ifadeler

Perl, PHP vb birçok dilin İsviçre çakısı gibi çalışabilmesini sağlayan karakter eşleştirme (string matching) teknolojisidir. Örneğin `/^[1-5]a+[^q-z\S]$/` ifadesi sadece 1'den 5' kadar bir rakamla başlayan, arada bir veya daha fazla a karakteri olan ve q'dan z'ye kadar bir harfle ya da S'la bitmeyen satırları eşleştirir. RegExp'ler öğrenmesi zor, hata yapması kolay bir olgudur, ancak bilen ellerde harikalar yaratır. 100 satırın üstündeki bazı programlar, RegExp'lerin yardımıyla 10 satıra kadar bile düşmektedir. Ayrıca, arama/değiştirme işleminde aranan kelimeler karmaşık ve nispeten düzensizse, RegExp'ler işleri çok kolaylaştırabilir.

6. CVS: Concurrent Version System - Eşzamanlı sürümlendirme sistemi

Değiştirilen dosyaların farklı sürümlerini tutmak, aralarındaki farkları bulmak, aynı dosyayı değiştiren kişilerin değişikliklerini senkronize etmek, gerekirse dosyanın eski bir sürümüne dönmek için kullanılan bir sürümlendirme sistemidir. Geçmiş yıllarda, özellikle Unix dünyasında program geliştirmek için çok kullanılan bir sistemken, artık web sitelerinde de kullanılmaya başlanmıştır.

Not: Bu sayfalarda ismi geçen tüm programların telif hakları, sahiplerine aittir.

HTML'de Temel Unsurlar ve Doküman Yapısı

Html'de Temel Unsurlar

HTML nispeten kolay bir dildir. Bu dilde binary veya hexadecimal kodlar yoktur. Metin tabanlıdır ve bir HTML dokümanı oluşturmak için ihtiyacınız olan yalnızca bir metin editörüdür. Hatta sizde herhangi bir HTML editörü bulunmuyorsa bu işi Windows'un Notepad'iyle dahi halledebilirsiniz. Piyasada iki tip editör bulunuyor. Birisi metin tabanlı, kod yazmayı gerektiren fakat bunun yanısıra rutin bazı işlemleri kolaylaştıran editörler (HotDog, HomeSite,...). Diğeri ise WYSIWYG (What You See Is What You Get / Ne görürsen onu alırsın) tarzı denen, kısaca görsel, kodlamayla uğraştırmayı gerektirmeyen editörler (FrontPage, Dreamweaver, NetObjects Fusion,...). Yeni başlayanlara tavsiyemiz Linux'un vim'i ya da Windows'un Notepad'idir. Bu işlerin nasıl yapıldığını öğrendikçe ilerde siz de görsel editörlere geçebilirsiniz. Çünkü bir yerde istenmedik sonuçlar çıkabilir ve kodlara müdahale etmeniz gerekebilir. Üstelik görsel editörler çoğu zaman istenmeyen kodlar eklerler, bu da doküman boyutunun gereksiz olarak artması demektir.

Burada şunu da belirtmek gerekiyor; browserlar arasındaki yorum farklarından dolayı sayfanız bir browser'da iyi görünürken bir başka browser'da hiç istemediğiniz bir şekilde görüntülenebilir. Hele bazı teknikleri (css, dhtml, js, .. v.b.) kimi browserlar ya da sürümleri desteklerken kimileri ise tam olarak ya da hiç desteklemiyor olabilir. Örneğin yeni çıkan komutlar eski browserlarda çalışmayabilir ya da hata verebilir. Yine de piyasada en çok kullanılan iki browser olan Internet Explorer ile Netscape Navigator'ın birbirlerine üstün olduğu yönler vardır. Sonuçta, ne kadar fiyakalı bir sayfa da yapsanız, elde ettiğiniz başarı, sayfanızı ziyaret eden kişinin kullandığı browser'a mahkumdur. Hatta ziyaretçiniz browser'ına verdiği bir talimatla "yalnız şu fontu kullan", "grafikleri görüntüleme" şeklinde bir ayar yapmışsa emekleriniz boşa gitti demektir. Yine de bu kadar karamsar olmayalım.

Bu kadar genel bilgi yeter. Şimdi HTML'e sıkı bir giriş yapalım :)

HTML Tag'leri

HTML tag'leri farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Tag'ler yapıları itibariyle genel olarak şu şekilde ayrılırlar:

1. Bir açma bir de kapama tag'inden oluşan container tag'leri (etiket blokları),
2. Tek başına kullanılan (kapama tag'i olmayan) tag'ler.

İlk gruptan,

<B>Kalınyazı</B>

<FONT COLOR="red" SIZE="+1">Büyükçe, kırmızı metin parçası</FONT>

ikinci gruptansa,

<HR>

<META HTTP-EQUIV="Refresh" CONTENT="5"; URL="http://www.sau.edu.tr/">

gibi tag'ler örnek verilebilir.

Başladığınız etiket blok etiket ise sonlandırmayı unutmayınız

HTML 4.0 versiyonu ile birlikte gelen bir yazım şekli de ikinci gruptaki tek başına kullanılan etiketlerin sonuna bölü işareti ("/") koymaktır. Şart olmamakla birlikte bazı sayfalarda kullanımı gördüğünüzde şaşırmanız için bilmenizde fayda var. Örneğin,

<HR WIDTH=100 ALIGN="RIGHT" />

HTML Dokümanlarının Yapısı

Bir HTML dokümanı genel olarak (frameset'ler gibi istisna kullanımları da vardır) aşağıdaki şekildedir:

<HTML>

<HEAD>

<!-- Head (başlık bölümü) elemanları -->
Burada genelde doküman içeriği dışında kalan karakter set tanımlamaları, başlık, JavaScript tanımlamaları vb elemanlar bulunur...

</HEAD>

<BODY>

<!-- Body (gövde bölümü) elemanları -->
Burada ise dokümanın asıl içeriği (görünen sayfa) vardır. İçinde metin, ses, video vb içerebilir...

</BODY>

</HTML>

Yukarıda da görüldüğü gibi HTML komutları (belirteçleri) < > işaretleri arasına yazılırlar ve genelde her HTML belirtecinin / ile başlayan bir çifti (ya da kapama tag'i) vardır. Bu ifadelere tag (Türkçe'de belirteç, etiket, komut, takı gibi kullanımları var) deniyor. Belirteçlerin çiftler halinde bulunması; söz konusu belirtecin sağladığı özelliğin sadece belirteç çifti arasına yazılan yazılara etki edeceğini ifade eder. Bir belirtece ait birden çok seçenek bulunabilir ve belirteçler seçeneklerle kullanıldığı zaman genelde bu seçeneklerin bir de değeri bulunur.

<belirtec_adi secenek_adi1=deger_1 secenek_2=deger_2 ...>

HTML, büyük harf küçük harf duyarlılığı olmayan bir dildir. Fakat okunabilirliği artırmak için, HTML belirteçlerinin büyük harf ile yazılması bir alışkanlıktır. Bir HTML dokümanı ile ilgili verilen bu genel

bilgiler, ileride verilecek komutların kullanımının anlaşılması ve örneklerin incelenmesinden sonra, daha iyi anlamlandırılacaktır.

Komutlara geçmeden önce şu ipuçlarına bir göz atalım. Bunlar, HTML ile kod yazarken mutlaka aklınızın bir kenarında bulunması gereken bu önemli noktalar.

- Yazdığınız HTML kodunda belirteç blokları birbirini kesmemelidir (döngüler gibi, önce açılan tag sonra kapatılmalıdır). Örneğin `<FONT SIZE="2"><B>kalın yazı</FONT></B>` şeklinde bir kullanım aynı işi yapıyor gibi görünse de hatalıdır. `<FONT SIZE="2"><B>kalın yazı</B></FONT>` şeklindeki kullanım daha doğru olacaktır.
- HTML etiketlerine parametre verirken karşılığındaki değeri çift tırnaklı, tek tırnaklı ya da tırnaksız belirtebilirsiniz, hata vermez. Fakat önerilen, çift tırnak kullanılmasıdır. Tırnaksız kullanacaksanız da değerinizin tek kelimeden (boşluksuz) oluşmasına dikkat etmelisiniz. Örneğin "Brush Script BT" isimli yazıtipini kullanmak için `<FONT FACE=Brush Script BT>` yazmaya kalkarsanız, tarayıcı "FACE=Brush" ı algılar, "Script" ve "BT" yi ise `<FONT>`'un parametreleriymiş gibi yorumlar. Bu arada sırası gelmişken belirtelim, HTML hata vermez. Olmayan (ya da yanlış) bir komut veya parametre yazarsanız, tarayıcı bunu yorumlayamadığında yok sayarak diğer işlemlere devam eder. Bu yüzden de HTML'de hata ayıklama zordur.
- HTML'de bir etiketin parametresine atanan uzunluk, genişlik, boşluk miktarı, .. gibi tüm sayısal değerler (font büyüklüğü hariç) pixel (piksel, nokta) cinsindendir. "HTML etiketleri büyük ya da küçük harflerle yazılabilir demiştik. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken İngilizce'de büyük i (İ) ve küçük l (ı) harflerinin olmadığıdır. Örneğin "Topmargin" yazarken "TOPMARGIN" ya da "topmargin" yazmamaya dikkat edilmelidir.
- "<,>," gibi HTML komutların yazımında kullanılan, ya da klavyeden girilemeyen özel karakterlerin ekranda gösterilebilmesi için &xxx; yazımı kullanılır. Burada xxx yerine kelime dizesi ya da başına diyez işareti (#) konularak ASCII kod numarası yazılabilir (Karakterlerin ASCII kodlarını windows işletim sisteminde donatılar bölümünde bulunan "Karakter Eşlem" programı yardımıyla bulabilirsiniz). Şimdi şu örnekleri inceleyelim:

<code>&amp;</code>	&
<code>&lt;</code>	<
<code>&gt;</code>	>
<code>&quot;</code>	"
<code>&copy;</code>	©
<code>&#171;</code>	«

Haftanın çalışma soruları

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sık gezdiğiniz web sitelerini inceleyerek sayfa yapısının statik mi yoksa dinamik mi olduğunu inceleyiniz. Neden o şekilde tasarlandıklarını düşünerek yorumlamaya çalışınız. 2. Sizde web programlamanın bildiğimiz masaüstü (ya da görsel) programlamaya göre zor olan yönleri nelerdir? 3. İçeriği basit web sayfalarının kaynak kodlarına
---	--

	<p>bakarak HTML doküman yapılarını inceleyiniz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Burada verdiğimiz çalışma soruları sizin uygulama yaparak kendini geliştirmeniz açısından önemlidir. • Yukarıda verilen soruların çözümlerini yapmaya çalışınız. Cevapları dersin hocasına göndermeyiniz. • Bu haftanın içeriğini yorumlayıp internet üzerinde de araştırma yaptığınız halde çözümü bulamadıysanız dersin hocasına mail atarak yardım alabilirsiniz.
--	--